

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Pauli Segneri E Societate Jesu Qvadraginta Sermones

Segneri, Paolo

Dilingae, 1693

Sermo XXVI. Die Jovis post quartam Dominicam. Animantur Justi, ut mortem, quacunq̄ue horâ adventatem læti excipiant, illiusque memoriâ, & monitis fructum faciant, illam in actionibus omnibus in ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52496)

scolos & malè feriatos, sunt discoli, si probos & sanctos, erunt sancti, nec certè id gratis, sed experientiâ teste pronuntio. Sophia Clementis Ancyranæ genitrix, volebat filium suum Christi Martyrem fieri, cùmque ipsum à tenera ætate rerum gestarum gloriâ, triumphis Martyrum frequentî narratione imbuisset, tandem voti sui damnata est. Moabilia mater celeberrimi illius Edmundi Cantuariensis, ad perpetuæ virginitatis studium filium adhortata, eum à primis unguiculis induxit, ut in corpusculum innocens levâ manu animadverteret, & quod desideravit, obtinuit. Aletha Divi Bernardi mater, desiderabat senos filios suos DEI servitio consecrari, propterea à prima ætate eos non cibus nobilium, quales erant, sed Eremitarum potiùs nutriebat, & finem suum consecuta est. Ita Regina Walfrida sanctam voluit Edittam filiam, & talem fecit. Ita Pater S. Hugonis Monachi, ita mater Suibberti Episcopi, ita mater Aichardi Abbatissæ, ita sanctæ Lutgardis Virginis

genitrix facere. Quid multis? postquam assiduo & multo studio sanctorum Factos evolvi, deprehendi reverà, omnes ferè illos parentes, qui prolem desiderabant, non æternæ tantùm salutis consortem, sed & vitæ sanctimoniâ claram, eamque in eum finem à primis annis informaverant, voti sui damnatos. Cur ergo non in id ipsum incumbitis, patres, matresque? quid vos retinet? quid remoram injicit? quid tandem impedit?

Erudi filium tuum, ne desperes, Prov. 13. 22.
 oraculum sapientis est. Quid enim tentare nocebit? forsan & tibi feliciter, ac faustum eveniet. Quantæ enim felicitatis foret, patrem aut matrem esse filii sancti? an non magnæ illorum Machabæorum matris sortem suam invidetis? an non Elcanæ Samuelem suum? an non Helciæ Susannam? sed ecce, hi omnes prolem suam ad tantam gloriam efformârunt. Vos quoque similia facitote, & pauculos intra annos sanctam pariter invidiam merebimini.

SERMO VIGESIMUS SEXTUS.

DIE JOVIS POST QUARTAM DOMINICAM.

Ecce defunctus efferebatur Filius unicus Matris sue.

Luc. 7.

§ 3

I. Tan-

¶ **A**ntos inter affectus, qui humanum animum, aut in actionibus magis superstitiosum, aut in consiliis magis turbatum inopemque, aut in quibusdam omnino ridiculum faciunt, est ingens, nisi mea me fallit opinio, mortis formido. Hac de causa videbitis nonnullos nunquam hac die, inter alios licet innumeros, ad percipiendam concionem comparere, tamen redivivum Chrysologum, Chrysostomumque, ne dicam similem mihi sortis infimæ Oratorem, audire deberent. Quin eò usque mortem timent, ut nullam ejusdem vel minimam domi imaginem penicillo, aut scalpro expressam, possint sustinere, sed nec sermonem familiares inter, vel temporis piè fallendi gratiâ, de ea miscere; timerent enim subito, ne sinistrum Philippi Macedonis augurium in sese adimpleretur; is cum præcedenti vespere amicos inter affirmasset, mortem maximè desiderabilem aliam haud esse, quàm improvisam, alterâ statim die eandem expertus est, quam sibi pridie suâ sponte elegerat. Nil minus pati possunt tales, quàm ullam de testamento condendo fieri mentionem, crederent enim verò, ultimâ semel voluntate perfunctis, nihil porro sibi agendum restare, & propterea, tanquam otiosis & inutilibus, protinus à mundo migrandum. Suos quoque dies nefastos more gentilium habent, in quorum vel unico viæ se longinquæ committere, grande pia-

culum foret, tamen si spes integri domini, aut regionis obtinendæ affulgeret; jam enim miseri in mortis potestatem se redactos existimarent; quid dicam de mensis oppiparis, & conviviis sumptuosis? si enim certum appositorum orbium numerum, suâ opinione fatalem, aspicerent, tamen summè famelici, nunquam sanè accumberent. Felices vos Astrologos, quàm caro enim pretio nugas vestras comparant? omni studio natalis horæ Horoscopus sibi præcipiunt signari, ut perspectum fiat, de qua re cavendum sit, an de ferro vel igne, an de aqua, vel lapsu, parùmque abest, ut ne antiquum illum Artemonem imitentur, cui bini de famulitio scutum semper supra caput extensum portabant, ne quid casu fortuito ex alto nocivum decideret. Ad tantam, tamque palmarem stultitiam homines nonnunquam immoderatus mortis timor deducit; nec sanè mirarer, Auditores, si id flagitiosis duntaxat, sceleratis ac pervicacibus protervisque accideret, hi enim meritò horrerent illum temporis articulum, quo ferali itinere ad inferos transferendi sunt. Sed quòd hoc ipsum hominibus piis, sibi que bene consciis, & vitæ potius honestæ quàm dissolutæ studiosis eveniat, hoc enim verò me rapit in admirationem. Quid enim vobis videtur, Auditores, usque ad eone mori miserum est? an quia hodiernâ die videtis defunctum juvenem deferri ad tumulum, fugam illicò arripiendam existimatis? minimè verò, quin statte potius, & gressum figite: animus enim

enim mihi est, sublime quid tentare hodie, & horrorem illum nimium, è vestris animis evellere, illum nimirum horrorem, qui maximi vobis perniciosus, impedit, ne eâ, quâ decet curâ vos ad imminens mortis horam præparetis. Nec hoc, nisi fallor, factu adeo difficile videtur. An non enim videmus pariter, infantulos visâ procul larvâ terri adeo, ut ad se se occultandos inter planctus & lacrimas in sinum matrum confugiant? quod porro medium est, ad quietem meticulosam reddendam? non aliud sanè, quàm larvam ipsam adeo ipsis terribilem tradere in manus, tum enimvero non solum non ultra timebunt, sed cum illa ludos, jocosque exercebunt, de ea loquentur, & tum demum plangent, cum quis ipsis è manibus eandem vi extorserit. In hunc prorsus modum, pace vestrà, Auditores, faciam & ego in præsentiarum, hanc enimvero mortem palpandam manibus vestris offeram, ut tandem videatis, quid rei sit, tum sanè perspicietis, an illa vobis porro timenda sit, an non potius cum gaudio, ubi venerit, excipienda, aut si absit, ultrò & animosè desideranda. Id unum supporam, me hominibus, saltem aliquantisper piis ac probis loqui; animum ergo advertite, jamjam enim exordiar, sensim tamen, ac pedetentim, ne ullum mihi eorum motivorum intercitat, quæ studio singulari, & apis instar solertis, etiam in mei commodum! è sacrorum voluminum pratis collegi.

II. Quis verò vestrum, Audito-

res, unquam brumali tempore, per salebrosa, angusta, & periculosa præcipitia iter facit? an non, quàm primum ruricolam aut sepes innedentem, aut armenta pascentem obvium habetis, illicò percunctamini, num non alia præter hanc, quàm calcâstis, ad urbem via ducat; si aliam esse affirmat, tritam magis & facilem, atque securam, tunc enimverò contra ductores excandescitis, qui per viam adeo asperam vos traxerunt. Quodsi verò solam esse, & publicam, rectamque intelligitis, tum enimverò contractis non nihil humeris eandem, quamvis molestam, majori patientiâ atque animi tranquillitate prosequimini. Jam, quid hisce velim, evolvam. Si nobis morientibus callis quidam minimè tritus, inassuetus ac solitariùs premendus esset, haud sanè mirum foret, si viâ duci indignaremur, cum verò via hæc sit communis omnibus, & semita Regia, animos capite, Auditores, nec timere, eandem pariter ingredi: *viam universa in-3. Reg. 2. 26* gredior. Hoc enimvero solatium est, quo Psalter Regius in eò articulo constitutus, quo Josue, quo Jacob, bonique omnes seipsos solati sunt; hi juxta doctissimi Idiotæ effatum: *mortem non timent.* Cur hoc? *considerantes, quia quidquid necessarium est, hilarii animo fieri debet.* Et verò magnæ sanè præsumptionis nos oportet esse, si mors nobis gravis videtur, à qua nec Abrahami sanctitate tam excelsi, nec Josephi pudiciâ tam inclityi, nec Salomonis Sapientiâ tam cele-

Ep. Iuda
6.12.

celebres, nec Racheles formâ tam amabiles, nec Judithæ fortitudine tam intrepidæ fuerunt exemptæ. Hæ certè grandes animæ, quibus in communem omnium utilitatem immortalitas debebatur, mortis tamen viam inire, an ergo difficile nobis videatur subsequi, qui forsitan, ut pronuntiavit Sanctus Judas Apostolus, *arbores in terra hac infructuosæ sumus, illique magis dedecori, quàm gloriæ. nocumento potius quàm utilitati.*

III. Nec mihi illud vulgi occinite: minimè vobis horrore esse mortem, verùm mortem, ut hæc ætate moris est, tam acceleratam, idque vobis unice durum videri, non inveniri amplius in mundo ætatem Noë, non Arphaxad, non Nachoris, non Mathusalem, non Thasæ, quorum singuli festivitatis mundi multis sæculis interfuere. O vana desideria! ô vota vilia! quid aliud restat, quàm ut cum antiquo illo Theophrasto, de quo Tullius, etiam cervis, etiam cornicibus, etiam corvis invidetis, quibus natura vitam tam diuturnam præ hominibus, quamvis sibi longè charioribus, indulset? Quis enim mortalium tam felix vixit, ut ob vitæ diuturnitatem invidiam sibi promeruisse videretur? Israelitæ vitam in Ægypto vivere, adeo duram & asperam, ut nulla ipsis natio comparari possit, suspecti Principi Ministris exosi, populo viles, velut ranæ putridæ in luto marcere cogebantur, condemnati ad fabricas continuas, hic paleas dispersas colligebat, hic incidit silvas, hic sabulosa advexit, hic ardeatibus furnis

coxit lateres, hic saxa portavit, nullâ aliâ, quàm fustuarii, & verberum datâ mercede. Fustibus mulctatis nullius justitiæ adminiculum patrocinebatur, quin insuper exprobrationes acerbæ, & investivæ despectu plenæ ingerebantur, ad illorum potius exterminium, & internecionem omnis industria sudabat, & quasi grande inter ipsos scelus esset, nasci in mundum, omnes illorum infantuli ad maris aut Nili vortices, rictusque crocodilorum damnabantur. Cur ergo Deus Hebræos, populum sibi adeo dilectum, sui que reverentem tantis in Ægypto calamitatibus objecit? acutè illud explicat Chrysostomus, id ideo permisit Deum, ne amore supervacuo Ægypto copularentur, sed illam potius odio haberent, & detestarentur, sicque magis apti forent ad illam deserendam, quamprimum illos ad terram promissam evocaret; & *ut Ægyptum odissent, permisit eos lateribus operere & luto, & rudibus laborare.* Hac ipsa industriâ Deus nobiscum utitur, ut omnem erga vitam hanc mortalem affectum exuamus; hac de causa eam nobis calamitosam, sordidam, afflictam reddidit, jam infirmitatibus & morbis abominabilibus molestatam, jam sollicitudinibus & curis anxii exasperatam, jam mille insolitorum eventuum fluctibus agitatam, voluitque, ut, quantum annis proficimus, tantum miseriis & inopiâ crescamus, tædeatque porrò in mundo vivere; *surgite, & ite, quia non habetis hic requiem.* Ingeminat per Michæam: *Surgite, & ite, quia non*

non est

non habetis hic requiem. Nos autem, ah miseri! nunquam induci possumus, ut generoso animi decreto flatuamus: *Eja, eamus!* cumque procul & è longinquo signa receptui dari intelligimus, subito mens perturbari, sanguis in venis gelari, animus spiritu deficiente marcescere; & quantum vis cana capillos bruma aspergat, adhuc inducias aliquot annorum rogamus. Quid aliud hoc est, quam incidere in acerbas illas à Deo Ephraimo intentatas exprobrationes, quando illum columbam consilii expertem, columbam stultam, columbam mentis inopem appellavit? *Factus est Ephraim, quasi columba seducta, non habens cor.* Sed edicite, qualis tandem illa columbæ stultitia est? amor est, amor, inquam, quâ misella, turrim suam exardet: quamvis enim mille indies calamitatibus affligatur, jam raptis pullis, jam sociis occisis, jam ovis furto subtractis, illuc tamen identidem stulta revertitur, & nidum struit. Ita pariter nobiscum accidit: videmus enimvero impediri nostra proposita, intentiones elidi, persecutionibus potentium nos concuti, æmulatorum insidiis impeti, & charissima quæque, quæ in mundo possidemus, nobis eripi; & tamen columbarium hoc perfidum usque & usque amamus, nidulumque nostrum charissimum repetimus, illic non sine gaudio & voluptate moramur, quasi verò non aliâ nos domus maneret, hac longè melior, tantòque nobilior, quanto Regia columbario antecellit.

R. P. Segneri Quadragesimale.

IV. Verum enimvero demus, nos humanè & commodè à mundo hoc haberi, certine sumus, mortem prolixius dilatam plus animæ nostræ commodi allaturam, fato præmaturò ac celeri? De Pompejo Magno memoriæ præditum est, ad summam felicitatis & gloriæ nil aliud illi defuisse, quàm ut decem annis citius moreretur. Eadem fors Neroni defuit, ut ne clementissimus hominum diceretur; hoc uno Galba caruit, ne gubernationis laude dignissimus audiret. E contrario verò, quænam laus summa, & fortuna felicissima Alexandri fuit? an superâsse Darium? an Porum debellâsse? an legem Indis posuisse? minime gentium: sed, Juvenem decessisse. Si parùm supervixisset, certò creditur, fastuosâ illâ magni nominis famâ fuisse exuendus; jam enim totus Occidens in eum concitabatur. Et quàm multi ad horum similitudinem, si celeriori fato perfuncti fuissent, nunc intra Sanctorum, qui gloriosi in cœlis regnant, numerum adlecti locum in Paradiso excelsum tenerent, qui modò, quòd diuturniorè in terra moram fecerint, in baratrum damnatorum abjecti miserrimè ululant? Quid ergo mortem timeamus celerem, si hæc salutis nostræ æternæ origo est? certè, si turbinem impetuosum prædiis vestris instare animadvertitis, video, vos messem accelerare, tametsi necdum flaventem; video uvas decerpere, & fructus, licèt necdum plenè maturos; video frugum, licèt ante sua tempora sublatarum, cumulos recondere, cur ergò durum

Tt

durum

8 ap. 4.
14.

durum vobis accidat, si Deus eadem sollicitudine ac pietate nobis invigilat, quam nos frugibus, ne intereant, adhibemus? *Placita erat Deo anima illius*, (ecce quomodo sapiens de anima Deo dilecta loquatur) *placita erat DEO anima illius*: magno Deus Justum illum prosequeretur amore. quid ergo fecit? celeri fato illum de terra sustulit, non in pœnæ locum, quam iis intorquet, qui impiè vixerunt, sed ut præservaret à malo: *Propter hoc properavit illum educere de medio iniquitatum.*

V. Et verò dicite, Auditores, quis nostrum est, qui non indies mille peccandi, & sese perdendi periculis expositus sit? Interrogatus fuit quondam Philosophorum non nemo, cui Stesichoro nomen, quale genus navigii securissimum foret, an navis grandis, an triremis, an gaulus, an phaselus, an lembus, an alia navigii species, ad fluctus maris fulcandos, respondit ille acutissimè, illam esse securissimam, quæ jam portum ingressa littori appulit; volebat hoc dicto indicare, nullam unquam navem, cujuscunque nominis esset, aut speciei, quamdiu fluctuaret in alto, securam esse, sed summis semper periculis subjectam; id ipsum sanè de quovis mortalium affirmari posse credatis, quamdiu enim hanc vitam vivit, quod idem est, ac dicere, quamdiu mortalis hujus vitæ procellosum pelagus navigat, semper in naufragii periculo constitutus est; quid ergo vehementius desiderandum est, quam quantocyùs nos littori junctos intusuri? quos enim

Typhones, quos turbines, ex omni parte insurgentes sustinemus, quamdiu expansis vitæ velis, in mundi pelago fluctuamus? *cum avaritia nobis, cum impudicitia, cum ira, cum ambitione, congressio est*, teste Divo ^{De mor. talii.} Cypriano, *cum carnalibus vitiis, cum illecebris secularibus. Si avaritia prostrata est, exurgit libido; si libido compressa est, succedit ambitio, si ambitio contempta est, ira exasperat, inflat superbia, violentia invitat, invidia concordiam rumpit, amicitiam zelus abscindit.* Ad hæc omnia piratæ tartarei infestant, nosque per totum hujus maris cursum persequuntur; hinc ubi juxta vulgatam in Jobo legimus, ^{Job, 7, 16} *vitam hominis militiam esse super terram*, græcus textus juxta septuaginta interpretes majori cum emphasi dicit, esse incursionem piraticam navigiorum rapacium: *Piraterion est vita hominis super terram*; adeò ut si felici sorte infidos vortices, syrtes arenosas, ventorum iram & furias, scopulos clandestinos, & maris monstra evaserimus, piratæ, quibus exponamur, supersint. Nunquam, nunquam sanè nisi in portu securi erimus, Auditores, promptissimè ergo illi vento extendamus carbasâ, quo illuc avehimur, nec grave nobis accidat, corporis hujus exuvias, quantumvis dilectas relinquere. Vidi ego hisce oculis, navigantes, à Piratica Algeriana furiosè infestatos, aliò non respexisse, quàm ad salvandos homines, modò illi ad litus appellant, parvi faciunt, navim barbaris in prædam cedere, aut in littore horrendâ strage distendi, aut fastu

hac

barbaro pessimè tractari. Sit ergo corpus nostrum in illius potestate, qui volet, conquassetur, discerpatur, quid nostrâ interest? si modò anima opulenti onusta mercibus, ad littus felicitatis æternæ in cælo perennatura eluatur.

VI. Si anima, inquam, in cælo perennatura, eluctetur; tunc enim verò, dicetis mihi, contenti moriemur: sed quis securitatem nobis præstabit? id enim, quod mortem nobis adedò formidandam reddit, timor est fati longè deterioris, cum constet, mortem plurimis nil aliud esse, quàm transitum à temporalibus miseriis ad æternas. Taceat, intelligo vos: sed, nisi fallor, citra rationem dicendi silum mihi interrupistis; nunquid enim in orationis exordio protestatus sum, me hodie non loqui peccatoribus flagitiosissimis, omni nequitiarum genere contemneratis, impænitentibus, obstinatis, quique toto conatu ad interitum contendunt. Facessite cum desperatis hisce, quibus nec syllabam locutus sum. Enim verò sic non tantùm, quòd timeant, sed quòd horrescant attoniti, habent, si supremum suum ex hac vita transitum vel memoriâ concipiunt; iis ergo loquor solummodo, quibus aliqua saltem salutis suæ sollicitudo ac cura est, qui, si concidunt, student resurgere, si peccant, se emendare. Tales plurimos vestrùm esse mihi persuadeo, unde dico, magnam vobis ponendam esse fiduciam in pretiosissimo Christi sanguine, qui pulchro illo titulo gloriatur, *Adjutor in opportunitatibus*; nunquam enim in magno discrimine deest. Huic enim verò

diebus singulis affectu intimo ultimum ex vita transitum commedetis: in hanc piam verborum formulam:

Non sis tu mihi formidini, spes mea in die afflictionis. Aut illam alteram: *libera me de manu pessimorum.* Aut istam: *Redime me de manu fortium.* Vel tandem, cum

defecerit virtus mea, ne derelinquas me. Quod si modum promptiorem exposcitis, unde à morte celeriter in cælum transportemini, exponam. Id ipsum facitote, ad quod tanto vos fervore hodie adhortor; lubenti animo eandem suscipite: quis unquam vestrùm sacram paginam de illo Propheta loquentem legit, qui ad impium Jeroboamum à Deo ablegatus & diligentissimè instructus, divinum mandatum transgressus est, quo jubebatur, à nullo hominum per viam cibum, refectioem aut hospitium admittere? Illum sanè hujus inobedienciæ reum, ac domum revertentem, furibundus in itinere leo affiliit, & oppressum occidit. Verùm ille ipse leo, quem paulò antè occiderat, nec devorare, nec discerpere audebat, sed custodis instar ab aliarum ferarum incursum defendit, usquedum honorificâ sepulturâ terræ mandaretur. Jam ego vos percontor: propheta iste, impiusne fuit & peccator, an sanctus? si sanctus, cur ergo à leone vivus occiditur? si peccator, cur mortuus à leone defenditur? Optima hujus dubii solutio videtur illa, quam fortè fortunâ Divum Gregorium evolvens memini me legere, qui ait, Prophetam, cum leo irrueret, peccatorem fuisse:

T t 2

culpa

Jerem.

17. 17.

Jerem.

15. 21.

Psal. 70.

3. Reg.

13.

Psal. 9.

20.

*Culpabilis in vita fuerat; cum ve-
rò mortem in pœnam commissi crimi-
nis illatam æquo animo susceperet, pu-
nitâ inobedientiâ, sanctum evasisse,
erat jam justus ex morte.* Ubi ergo
primò communis instar hominis ma-
lè habitus fuit, mox venerationem
sancti, cœlestis instar hominis, recepit;
*leo ergo, qui prius peccatoris vitam
necaverat, custodivit postmodum
cadaver justî.* Nec id mirum vobis
videatur, si enim tam excelsæ virtutis
est, in quacunq; adversitate Divinæ se
voluntati conformem reddere, quanto
magis in morte, à qua sensus nostri na-
turali instinctu plusquam ab ullo alio
malo abhorrent? Si ergo securos vos
esse vultis, ut mors vobis sit tantæ fe-
licitatis principium, uti hætenus ra-
tiocinabar, iudicium vestrum corrigite,
sensus rationi subjicite, vos prom-
ptos paratósq; ad mortem subeundam
offerte, quacunq; horâ eam immit-
tere Deo placuerit, certósq; vobis per-
suadete, hunc esse virtutis actum, quo
nobiliorem, dum vivitis, exercere vix
valeatis. Ecce Augustinum, id vobis
testantem: *Sunt aliqui, inquit, qui
dicunt, ideo se nolle mori, ut profi-
ciant, cum tamen perfectus eorum
in hoc ipso situs sit, quòd mori velint,
proinde (animum advertite ad id,
quod sequitur) quod nolunt, ut per-
fecti sint, velint, ut perfecti sint.*
Quod idem prorsus est, ac si S. Doctor
dixisset; quisquis perfectus esse cupit,
animum suum disponat, ut libenter
moriatur, & perfectionem, quam ap-
petit, consequetur.

VII. An fortè ad hoc obtinendum

alia motiva non suppetunt, nec minùs
elegantia, nec minùs efficacia iis, quæ
recensuimus? hîc enim verò, ut ad id,
quod superius cepimus, revertamur,
perpendere vos vellem solatium illud
grande, quo justus affluit, cum favo-
re mortis eò in articulo constituitur,
ut se in gratia constitutum infallibili
certitudine agnoscat? O quæ hæc læ-
titia? quale gaudium? quod tripudi-
um? cui simile in vita nunquam expe-
rimur: certè mulier, cui nil ita cordi
est, quàm elegantem apparere, & or-
natam, nullâ suâ suppellectile diffi-
ciliùs spoliatur, quàm speculo; qua ob-
secro de causa? an quòd illi à speculo
ornatùs, gratiæ aut elegantia aliquid
accedat? minimè profectò, sed quòd
ejus usu certitudinem formæ acquirat;
sit enim verò ipsa pulchra, sit formo-
sa, sit elegans, minimè tamen conten-
ta est, nisi illud à pulchritudinis suæ
arbitro, formæque consiliario, spe-
culari vitro edoceatur; speculum orna-
tùs sui iudicem constituit, hujus judi-
cio subscribit, hoc in consilium advoca-
cat, & flocci facit, quidquid absque
hoc puellæ domesticæ affirmant:
quamdiu speculo abstinet, nunquam
suspicionem caret, an fortè vitta serica,
aut capillorum vaga licentia, sit satis
coërcita; semper in timore versatur, an
cincinnati sint ad amussim compositi,
collum probè lautum, frons satis luci-
da, gemmarum torevmata congruè
appensa, in aures decenter adaptatæ,
tela bombycina auro textili similis,
quo nudatos integere humeros simu-
lat, sit utrinque probè composita ac
dispertita. Quis verò ignorat, nihil
adeò

Tom. 4.
quest. in
Matth.
in fine.

adeo cordi esse animabus justis, quam pulchritudinem, non formæ scilicet externæ, sed internæ animi? Oculis Dei placere, hoc enim verò solum, & unicum anhelant: *hoc uno tantum indigeo*, aiunt cum Patriarcha Jacob, *hoc uno tantum indigeo, ut inveniam gratiam in conspectu tuo, Domine mi.* Hæc de causâ jejuniis se identidem emaciant, vigiliis impallescunt, inflictis verberum plagis livent; hæc enim cerussa illa sunt & stibium, quo se DEO reddunt amabiles. Verùm in toto, quàm latè patet, mundo speculum non habent, cujus adminiculo de eo, quod desiderant, certæ fiant & securæ; non enim desunt plurimi, qui aut pietate moti, aut adulandi libidine, puellarum instar domesticarum dicant, ne porrò se affligant, nullam in ipsis maculam superesse, omnia eorum opera perfecta esse ac integra, obtutus oculorum decentes, gressus, gestusque omnes apprimè compositos ac regulatos; verùm misellæ his hominum testimoniis fidem habere non possunt, quin timent potiùs, & suspicantur, ne ipsorum ore Isaias loquatur: *popule meus, qui te beatum dicunt, ipsi te decipiunt.* Unde cum Job omnia etiam minutissima opera sua expavescent: *verebar omnia opera mea, & cum Davide omni etiam occulto phantasmati indubitant: ab occultis meis munda me.* Hac etiam de causâ anxie cum D. Paulo exclamant: *nihil mihi conscius sum, sed in hoc non justificatus sum.* Verùm cum mors

Divini atque particularis iudicii speculum ob oculos ponit, ô quanto animæ justæ gaudio subsiliunt? si in eo se contemplantur, & cum veritate asseverare possint: munda sum. O Extasin, ô deliquium suavissimum, ô dulcedinem ineffabilem! certò certius deprehendere, se à DEO amatas, se ad gloriam electas, se salvas.

VIII. Certè huic notitiæ omnis alia, quâ Beatorum intellectus ditabitur, plurimum cedit; & quis, obsecro, animæ sensus erit, quando, remoto ab oculis velamine, uno temporis momento tam nova, tam admiranda, tam varia intuebitur? Audivi multoties, mortem somnum appellari; verùm eam ego potius experectionem & vigiliam esse existimo, quia tunc homo agnoscat, se ad eam usque horam, velut somno sopitum jacuisse: *ad sepulchrum ducetur*, ait sapientissimus Job, & *in congerie mortuorum vigilabit.* Quid enim unquam, ô fallax munde! quamdiu tecum moramur, certi à te discimus? Si oculos ad stellarum atria levamus, quis nos docebit, è qua materia faces tam nitidæ consentent? quis numerum & magnitudinem fixarum describet? quis ordinem & influxum errantium? Cælorum quis numerus, quæ substantia? an corruptioni subjecta, an immortalis? quis solem in auret? quis argentum allinat lunæ? quo patre geniti sint venti, familia tam inquieta, tam strepera? quis illos vinculis solvat, quis rursus alliget? quis eos in rabiem concitet, quis iterum tranquillos reddat, & ad mala-

ciam componat? quis nubes undarum foetu gravidas in aëre suspendat? quis ille ignis sit, qui in fulmine effectus tam admirandos efficit? quis nivem in floccos candidos cogat, quis grandinem in globulos induret? quo pernicillo formosa Iris describatur, aut quâ colorum mixturâ coalescat? Et, quod de his objectis dico, de reliquis etiam naturæ miraculis sentite; quis enim novit, quomodo aquarum scaturigines in altissimis montium jugis nascantur, quomodo tenuissimum sabulum oceani furorem frænare possit; quis in rupium profundissimarum visceribus metalla parturiant; quis plantarum, herbarum simplicium, ferarum, hominum, dæmoniorum, ac intelligentiarum occultam vim & indolem novit? tenuem, fateor, de hisce omnibus notitiam habemus, juxta illud Apostoli: *nunc ex parte cognoscimus*; sed hæc ipsa præsentis vitæ pæna, ac misera est, *ex parte cognoscere*; hæc enim imperfecta cognitio orexin potius excitat, & desiderium exacuit, non verò satiat; quod gravis tormenti genus est. Quod ergo gaudium erit, si è tenebris mortalis hujus exilii eluctati dispulsâ omnis erroris caligine clarissimo obtutu hæc omnia intuebimur, & uno oculi ictu omnibus, quos ob doctrinæ famam mundus unquam adoravit, nos longè sapientiores experiemur? quid dicitis adhæc? an non operæ pretium videatur, mori cum tanto fænore? De quodam Philosopho, cui Caio Junio nomen, recenset Seneca, quod ad mortem dam-

1. Cor.
13. 9.

natus supra modum lætatus sit, se brevi, ut dicebat, ingentis illius arcani notitiâ beandum, in Lycæis omnibus adeo agitati, & continuo discussi, an humana nimirum anima esset immortalis. Homerus præ mœrore & fastidio mortuus est, quod ænygma à piscatoribus propositum evolvere non valeret. Philetas vitam finiit, quod sophisma quoddam à Philosophastis objectum, solvere non posset. De ipso Stagyrita fama perhibet, cum Euripi mæandros, fluxusque ac refluxus maris penetrare non posset, in oceanum se præcipitasse clamando: *quoniam Aristoteles non capit Euripum, Euripus capiat Aristotelem*. Usque adeo unica ignota veritas, morte ipsâ intolerabilior illis videbatur. Cur ergo mors nobis tam ingrata accidit, cum ipsius adminiculo, non in unius tantum, sed innumerabilium veritatum possessionem, eorumque objectorum cognitionem, quæ tam peregrina, tam rara, tam splendida, & excellentia sunt, admittamur?

IX. Nolim tamen, Auditores, hæc vos curiositate moveri, ut carnis laqueis maturè exsolvi velitis; DEI potius videndi desiderium vitæ tædium generare, & mortis accelerandæ pruritus excitare in nobis debet. Heu Christiani! quis credat? En Deus in throno gloriæ suæ nos expectat, nosque in partem gaudii sui & thesaurorum suorum possessionem admittere, suisque vultus pulchritudinem revelare paratus est, & nos inducias rogamus? O ingratitude-

nem!

nem! ô mentis inopiam, & vilitatem! Moyses vehementissimo Deum videndi desiderio ardebat, cumque opportunam DEO familiaris loquendi occasionem nactus esset, vecundâ audaciâ animum sibi sumpsit, supplicandi: *ostende mihi faciem tuam*: & certè voti sui, ac concupitæ gratiæ compos factus fuisset, nisi, cum subscriptum jam supplicis libelli sui, ut ita dicam, chirographum vidisset, hæc verba coronidis loco audivisset; *non videbit me homo, & vivet*: tunc enim senex optimus animo concidit, à fervore remisit, nec porro precibus instare ausus est. Attonitus hæreo ad hoc factum, ipsèque D. Augustinus, aut verbis his scandalizatus, aut stupore defixus exclamat: & quid tandem hæres ô Moyses, consentire pacto, & dicere? *moriar ergo Domine! non videbit me homo & vivet*: hoc enim verò parùm est: *Eia Domine moriar, ut te videam, videam, ut hic moriar!* fiat, ô Domine, mecum, quod desideras; si enim aliud à me non exigis, nisi ut moriar, lubens conditionem accepto; levis sanè jactura erit, lucis hujus usuram perdere. Ah claudantur oculi cuivis objecto mortali & caduco! Valere silvæ, valere horti & viridaria, montes valere, valles & maria! quid enim interest, vos porro non videre, si videre liceat illum, qui vos condidit, & creavit? Te solum desidero DEUS meus, & extra te nihil; tecum esse, & ad te venire anhelò; quòd si ad hoc alio opus non est, quàm mortalis vitæ exuvias po-

nere, ah fiat! quid aliud expecto? nolo sanè, ut dissolvantur, *non cupio dissolvi*, quia omnis mihi longa est mora; cupio potius, ut rumpantur, & discendantur; nil aliud in morte displicet, præter moram, quam minitatus es, *dies multos expectabitis me.* *Os. 9. 3.*
Hunc in modum exclamavit Augustinus, cum penetrare inciperet, quid sit, divinam faciem intueri, Nos autem quid dicimus, Christiani? an non & nos Augustino subscribemus? verùm quid dico Augustino? hinc enim verò totus erubescò, & pudore suffundor? de quodam veterum, cui Cericidæ nomen, memoriæ perhibetur, vehementissimo eum mortis desiderio exarsisse; & quâ de causa? divinate: ut quantocyus intueri posset animas tergeminas Hecatæi inter Historicos, Homeri Poëtæ inter, & Pythagoræ inter Philosophos celeberrimas. Vah dedecus! & nemo vestrum, ut Deum videat, tribus personis Divinis distinctum, mori desiderat? Rem dicam verissimam, tamen si fidem omnem superet: certos quosdam invenire est, & forsitan etiam de hinc præsentibus, quibus si Deus terram relinqueret, cum ea, quâ modo fruuntur, felicitate & rerum copiâ, minimè dubitarent, cæli gaudiis æternum privari. An non hoc portentum, aut stultitiæ, aut infidelitatis est? Heu nos miseros, quid faceremus, si non essemus è numero dilecti DEO populi; si non essemus *populus peculiaris*, in Dei Ecclesia educatus, lactatus Christi Sanguine, *Deuter. 16.* pastus Carne, totque pretiosis, & eximiiis

2. Theff.
5. 13.
Tob. 2.
28.

Luc. 11.
2.

De Mor-
tali.

miis amoris ejus arrhis ditatus; sed potius de eorum numero, *qui spem non habent*? Peccavimus enimverò, sed quid postea? an non Deus ad indulgendam nobis veniam promptissimus est? Credite, Auditores, & certò credite; nostra est æterna gloria, si modò velimus; *filiis Sanctorum sumus*. O quale solatium! *filiis Sanctorum sumus, & vitam illam expectamus, quam daturus est iis, qui fidem suam nunquam mutant ab eo*. Eja ergo Christiani mei, assumite animos, quis enim unquam tardus fuit ad recipiendam coronam post luctam, trophæum post cursum, triumphum post certamen? nunquid in dies Deo supplicamus, ut regni nos sui participes efficiat? *adveniat regnum tuum!* cur ergo tanto amore terreno carceri adhæremus? video sanè, torrentes ac flumina nullam admittere quietem, nisi mari suo jungantur, tametsi currant per valles floribus conspersas, per hortos cultissimos, & amœna viridaria, nunquam tamen vel uno passu morantur, sed identidem continuo murmure videntur ingeminare: *ad mare, ad mare?* Venti intra subterraneos meatus velut ergastulum conclusi non quiescunt, donec in amicam sibi auram erumpant; nec ignis & flamma, nisi spheram sibi connaturalem attingant: an nos minori impetu feramur ad jungendum nos Deo nostro? minime certè, Christiani (liceat mihi hodie cum D. Cypriano perorare) sed *mente integrâ, fide firmâ, virtute robustâ*, ad Divinum nutum nos pa-

ratissimos exhibeamus, & *timore mortis excluso*, ad immortalitatem prompti nos disponamus. Exhibeamus nos Deo fideles, quos nos esse gloriamur, & quando dies illa illucescet, quâ à Domino vocabimur, actutâ ei respondeamus: *excuntes isthinc non necessitatis vinculo, sed obsequio voluntatis*; ne, quæso, simus eorum numero, quos mortis imminentis admonere non licet, quin illos affligat, mortemque eorum acceleret. Veniant sacrarum familiarum alumni, veniant, & precibus suis nos adjuvent; veniant Sacerdotes, nosque sacratissimis Sacramentis muniant; illi horro-ri nobis non erunt; meminerimus fideles charissimi, jam inde à Baptismo nos mundo renuntiâsse, nosque ad mentem Apostoli non esse mundi cives, sed hospites & peregrinos: *non habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus*. Cæ-^{ad Heb. 13. 14.}lestem legatum læti excipiamus, qui humanissimè nos invitat ad stabile domicilium & ad regnum, in cujus possessionem conditi, ad cælum, cujus gratiâ sumus creati. *Quamdiu hic moramur, peregrinamur à Domino*; quis autem post longam exilii moram non properat in patriam? quis illuc navigans non optat ventos perniciosissimos, remigium velox, cursumque citissimum? Patria nostra Paradisus est, Patres nostri Patriarchæ sanctissimi, Prophetæ & Apostoli; fierine potest, ut non celerrimam eorum præsentiam suspiremus? quot non amicorum nos ibi præstolantur, quot juncti sanguine, jam beatæ immortalita-^{2. ad Cor. 11.}tis

tis securi, & salutis nostræ studiosi? Quin ergo anhelamus, illos quamprimùm amplecti, eorum aspectu exhilarari, eorum recreari alloquio, & æternâ cum ipsis frui felicitate! ô mors beata, quæ sola tantum nobis bonum conferre potes? ô verè beatum, qui te agnoscit, qui te æstimat, qui te desiderat! *Ingrediatur putredo in ossibus meis, & subter me scateat, ut requiescam in die tribulationis, ut ascendam,* ô me felicem, si hoc eveniat! *ut ascendam ad populum accinctum nostrum,* qui me expansis ulnis præstolatur.

Habac.
3. 16.

PARS ALTERA.

X. Spero, Auditores, præsentem sermonem mitigasse nonnihil horrorem illum, quem mortis memoria nobis hactenus ingessit: quid ergo porrò à vobis exigam? nil aliud, quàm primò, ne posthac ab iis cœtibus & pietatis exercitiis, in quibus de morte differitur, vos subtrahatis, quasi verò hæc sint devotionis feralis & funestæ opera; velim potius, ut illa summo studio frequentetis, cum ibi modum beatæ mortis obeundæ discatis, uti nôstis fieri in celebri illa sodalitate, quæ de felici morte nomen obtinuit. Subinde vellem, ut arctum posthac amicitix fœdus cum morte ineatis, illamque in negotiorum vestrorum omnium arbitram & consiliariam eligatis: nôstis, quid velim dicere? id unum sanè, ut, quoties posthac in magni momenti negotio quidquam statuere decrevistis, id sedulò perpendatis, an, si mors in-

R. P. Segneri Quadragesimale.

grueret, id ipsum fecisse ac statuisse velletis: quidquid pro illo vobis articulo probatur, facite alacriter; secus, omittite: *Fili, sine consilio nihil facias,* monet Spiritus sanctus, *& post factum non penitebit.* Quis autem semper in promptu habet consiliarium, & fidelissimum quidem? Ecce mortem! hanc in consilium adhibete: *ô mors, bonum est iudicium tuum!* ait Ecclesiasticus; certè nemo consilium melius, certius, securius, & sapientius suggeret; hoc cum sequimur, omnis periculi, doli, ac fraudis immunes erimus, *& post factum non penitebit.* Non enim crediderim, ullum facilè vestrum reperiri, qui non aliquem suorum morientem viderit, hic matrem, ille thori confortem, & alius patrem suum. O bene! an verò ultimos eorum motus, sensusque supremos probè observastis? de quo gavisi sunt, de quo contristati? quid vituperio, quid laude dignum censuerunt? si bene arbitrati estis, observaveritis enim verò, morientium iudicia ab iis multùm abhorrire, quæ vivi quondam tulerant, ut adeo id ipsum hominibus eveniat, quod de talpa memorant phisici; hæc enim, cum toto vitæ tempore cæca sit, tum primùm, cum moritur, videt. Si verum eloqui placeat, ah quàm mutantur in illo articulo Axiomata? quàm diversa sunt vota & desideria? quàm variant affectus? Id quod priùs dolori erat, tunc solatium affert; quod priùs delectabat, tunc affligit: qui priùs pauperes & mendicos durus expulerat,

Vu

tunc

tunc iis benefacit; qui prius subsannabat Sacerdotes, tunc sponte suâ advocat; qui Sacramenta negligebat, tunc illa efflagitat; qui colloquia pietatem spirantia oderat, tunc illa effluim exposcit: quivis tunc plus sustinuisse desiderat, jejunasse sapius, uberius flevisse. Ecce quanti intersit, mortem in omni actione à consiliis habere. Illud igitur attendite, quid moribundi factum esse velletis, illudque facite, dum vivitis & valetis. Personam Illustrem placet in exemplum adducere; cum enim peræque nobiles ac generosi sitis, tanto vehementius forsitan comparationis huius efficacia vos permovebit.

XI. Ludovicus, cognomento Crassus, Galliarum Rex, ob eximias dotes animi celeberrimus, aut militari ferociâ, aut avaritiæ stimulis agitato Præsules quosdam religiosissimos persecutus est, acri propterea invectione à D. Bernardo mulctatus: Princeps iste, cum morti vicinus accederet, documentum posteris relinquere voluit, unde palam fieret omnibus, quid in supremo illo articulo à potentissimis etiam Viris magni fieret. Malo enim ingravescente, ut author vitæ Sugerius commemorat, abjectâ clamyde regiâ, vestem religiosam induit, firmiterque statuit, si fortè convalesceret, D. Benedicti familiam ingredi, usitatum tum temporis lapsis Principibus, & poenitentiam ductis asylum; sed commune plurimis supplicium est, ut bonum, quod facere nolunt, cum possent, adimplere non possint, cum maximè vellent;

cum igitur valetudinem recuperare non posset, æquo saltem animo morbi molestias, quantumvis diuturnas tulit, per frequenter animum noxis eluit, ac sacræ identidem orationi vacavit. Cum tandem sacro, ut vocamus, Viatico supremum munierus esset, exhaustis licet fractisque viribus, è lecto surrexit, Regiis se vestibus ornavit, & non sine omnium admiratione in atrium usque exterius, Christo obviam processit. Erant ibi præsentibus primarii Regni Proceres, & Purpurati, atque hos inter Ludovicus filius, quem magnanimus non solum, quam pius Pater intuitus; ecce, inquit, fili mi, quis etiam Regum sit finis! vixi multis annis, victoriis plurimis famosus, spoliis & thesauris locuples. Ecquid porro de tanta magnitudine mihi reliquum est? crede mihi, felicior forem, si, uti destinaveram, multò antea Regnum abdicassetem, quam ut me Regnum nunc deserat. Tibi saltem ô fili, Pater tuus documento sit, ne nimio coronæ amore tenearis: hanc tibi in præsentiarum cedo, non tam ut te exornem, quam ut me exonerem. Si tamen grati animi signum ob anticipatam hanc coronæ renuntiationem promereor, id unum à te peto fili, ut sanctâ & iustâ gubernatione Patris tui errores & peccata emendes, Ecclesiam Dei tuearis ac protegas, pauperes ames, pupillos defendas. Ego vitæ residuum lachrimis & poenitentiam impendam, pro eo solo divinæ Majestati supplex, ut veniam malè præstitis servitius indulgeat; tibi

verè

verò, ut pravis exemplis, quibus pe-
jùs, quàm Patrem decet, tibi præ-
luxi, ignoscas; subditis autem, ut
defectuosi regiminis veniam rogan-
ti impertiantur. Nemo certè ad-
stantium ad suprema hæc verba la-
chrimas continuit; Rex solus intrep-
idus detractum digito anulum filio
consignavit, rei novitate primùm at-
tonito, mox tenerrimas in lacrimas
soluta. Donatione deinde solemnè
omnium, quæ possidebat, piis locis
factâ, vasa omnia pretiosa iisdem
jussit distribui; Abbati Sugerio in-
æstimabilis pretii hyacinthum dona-
vit, ut spineam inde Christi coronam
adornaret; tum spoliatis conclavi-
bus & cubiculis omnibus, aulae
atque picturas, omnemque aliam su-
pellestem in pauperes jussit distri-
bui, nec vestis regiae, quâ indue-
batur, pepercit, solâ sibi interulâ re-
servatâ, nunquam liquidiori solatio se
perfusum testatus, quàm cum in Dei
conspectu pauperem & nudum se
intueretur. Mox profundissimâ de-
missione provolutus in genua San-
ctam ac Orthodoxam fidem palam
professus est, atque è Sacerdotis ma-
nibus Eucharisticum panem accepit:
Hic refectus meliùs habere videbatur,
unde ad cubile reversus, postâ omni
pompâ, repudiatis Aulicorum obse-
quiis, vilissimi instar Monachi, vili
tantum stragulo & culcitrà tectus ja-
cuit testante Sugerio, se, cum Regem
de tam alto, tam humilem, (ipsius
verba sunt) intueretur, à lacrimis sibi
temperare minimè potuisse; ad quem
blando ore conversus Rex, ne, inquit,

amice, plangas, qui majorem potius
congratulandi mihi causam habes;
quæ enim major felicitas, quàm libe-
rum me modò, atque exoneratum cu-
ris omnibus, mortem vultu intrepido
præstolari? *Noli*, inquit, *charissime*
amice, super me flere: quin potius
exultando gaude, quod misericor-
diâ præstitit, in ejus occursum, sicut
vides, me comparari. Eo in statu ali-
quanto adhuc tempore supervixit, ma-
lo diuturno non minùs quàm molesto
afflictus; ubi tandem mortem vici-
nam sensit, familiarium quibusdam
advocatis pavementum tapete in cru-
cis formam composito insterni jussit,
in quo inter amaros purpuratorum
singultus, devotas Sacerdotum pre-
ces, tenerrimâque cum Christo è cru-
ce pendente colloquia primâ die Au-
gusti, anno ætatis sexagesimo, Regnâ
verò trigésimo, animam, ut piè cre-
ditur, celo reddidit.

XII. Finio Auditores, ne aures
vestras longiori oratione offendam.
In hoc Principe videtis enimverò,
quid & hi ipsi moribundi vellent
elegisse: hem quid ament, quid ap-
probent; quis ergo vester sensus erit?
an in eo rerum articulo diversa ab his
judicia vos habituros confiditis? O
quanto tunc vobis solatio foret, mihi
credite, jejunâsse largiùs; cur ergo cra-
pulas & ebrietatem multiplicatis?
frequentâsse Ecclesias, & Oratoria;
cur ergo nunc conventicula & popi-
nas amatis? quanto foret gaudio, à
pravo vos consortio ad vitam quie-
tam retraxisse; cur ergo libertatem
quæritis? Si tunc solatio vobis esset,

inter sacrae familiae claustra religiose vixisse, cur nunc illa ridetis, & subfannatis? tunc enimvero vestium pompa & vanitas tristitiae vobis erit & dolori, cur ergo illam non moderamini? lubrica oculorum licentia tunc vos contristabit; cur illam freno non coercetis? tantus morum & vitae fastus displicebit; cur non deponitis? tantam linguae impudentiam damnabit; cur non emenda-

tis? odiorum & vindictae poenitebit; cur non placamini? tantas fraudes in contractibus damnabit; cur non abstinetis? Eja agite, & consiliarium tam fidelem, quem vobis demonstravi, domum vestram ducite, omnesque serio perpendite, quid in mortis articulo factum velletis, illudque modò facite: *O mors, bonum est iudicium tuum!*

SERMO VIGESIMUS SEPTIMUS.

DIE VENERIS POST QUARTAM DOMINICAM.

Domine, ecce, quem amas, infirmatur. Joh. I I.

Affectus animi, maxime verò vehementes, dissimulare, rem sane difficilem esse, nemo negaverit; nullus autem, si mea me non fallit opinio, minus regi potest amore. Placētne sub amicitiae & benevolentiae schemate latens videre odium? Cainum aspiciate, dum ad amicam secum ambulationem Abelem invitat: vultis, sub vultu ad hilaritatem composito, latentem videre tristitiam? Jezabelem è fenestra, Jehu praestolantem, intuemini. Vultis Religionis larvā tectam videre invidiam, rabiem, amaritudinem, ac livorem? Herodem aspiciate, dum Christum sollicitè indagat, eique

Divinos honores deferre cum Magis Regibus petit. Quis autem amorem unquam adeo celare potuit, ut, cum esset amans, inimicus tamen capitalis ac juratus appareret? Vir prudens, aemulorum machinationes & insidias fugiturus, facile larvam invenit, quā se tegat, personam ac vultum dissimulet, Davidis instar, cum è Saulis Regia profugisset; puero autem vel infanti id facere difficillimum est, quia eorum indoles ab omni simulatione tam aliena est, ut ultrò ruat in occursum eorum, qui ei insidiantur, & sponte manifestet intima pectoris sui arcana. Amorem infantulo comparari, quis nescit, & infanti quidem face armato? an ergo illum latere posse existimatis, qui, quocum-